

Elemesse Örkény István: *In Memoriam*¹ dr. K. H. G. című egyperces novelláját a kérdések segítségével!

- Hölderlin ist ihnen unbekannt²? - kérdezte dr. K. H. G., miközben a lódögnek a gödröt ásta.
- Ki volt az? - kérdezte a német őr.
- Aki a Hyperion-t írta - magyarázta dr. K. H. G. Nagyon szeretett magyarázni. - A német romantika legnagyobb alakja. És például Heine?
- Kik ezek? - kérdezte az őr.
- Költők - mondta dr. K. H. G. - Schiller nevét sem ismeri?
- De ismerem - mondta a német őr.
- És Rilket?
- Őt is - mondta a német őr, és paprikavörös lett, és lelőtte dr. K. H. G.-t.

1: emlékére 2: Ismeri Hölderlint?

Kérdések:

Mi derül ki a címből?

Mi tűnik furcsának a mű első mondatában?

Mit sejtethetünk dr. K. H. G foglalkozásáról?

Mikor játszódhat ez a történet, és ez alapján mi sejtethető dr. K. H. G-ről?

Mi derül ki a német őr reakcióiból, hogyan változik meg magatartása?

Megoldási javaslat:

Mi derül ki a címből?

A címből kiderül, hogy a főszereplő már halott (ezzel a történet csattanóját is előrevetíti). Különös, hogy a címben csak egy monogram olvasható, ez két dologra utalhat: egyrészt arra, hogy ez egy konkrét esetre utal, másrészt arra, hogy nem a főszereplő személye a fontos, általánosabb tanulságok megfogalmazására törekszik a szerző.

Mi tűnik furcsának a mű első mondatában?

Dr. K. H. G. nevéből kiderül, hogy egyetemet végzett ember, első mondatából megtudjuk, hogy folyékonyan beszél németül, mégis „alantas” munkát végez, egy lódögnek és gödröt.

Mit sejtethetünk dr. K. H. G. foglalkozásáról?

Bár nincs kimondva, de több jel mutat arra, hogy (egyetemi) tanár lehetett, egyrészt a doktori fokozata, másrészt személyisége: "Nagyon szeretett magyarázni", harmadrészt pedig az a tény, hogy a kérdései egy korszak (18. század végétől a 20. század elejéig) német költőire vonatkoznak.

Mikor játszódhat ez a történet, és ez alapján mi sejthető dr. K. H. G-ről?

A történet a második világháború idején játszódhat. Bár a náci birodalom nem csak a zsidókat üldözte, de a legtöbb munkaszolgálatos közülük került ki, tehát feltételezhetjük, hogy a címszereplő származása miatt került ebbe a megalázó helyzetbe.

Mi derül ki a német őr reakcióiból, hogyan változik meg magatartása?

A német őr felette áll a fogvatartottnak, műveletlensége miatt azonban alulmarad K. H. G.-vel szemben. Az őr egyre frusztráltabb lesz, és mivel más eszköze nem marad, az erőszakhoz fordul.